บทคัดย่อ

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เสนอต่อโครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

การใช้เทคโนโลยีในสวนปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตแล้วของเกษตรกรรายย่อยในจังหวัดตรัง

โดย

นายปฏิปัน ณ พัทลุง

ตุลาคม 2546

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ

ภาควิชา/คณะ: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การศึกษาเรื่อง การใช้เทคโนโลยีในสวนปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตแล้วของเกษตรกรรายย่อยในจังหวัดตรัง มีวัตถุประสงค์การศึกษาดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการใช้เทคโนโลยีในสวนปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตแล้วของเกษตรกรรายย่อยในจังหวัดตรัง 2) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีในสวนปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตแล้ว และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีในสวนปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตแล้ว ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยได้แก่เกษตรกรที่ทำการปลูกปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตแล้วที่อาศัยในพื้นที่จังหวัดตรัง ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างจำนวนรวมทั้งสิ้น 291 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ และทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS for Windows)

ผลการศึกษาลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของเกษตรกร พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 48 ปี จบการศึกษาขั้นสูงสุดในระดับประถมศึกษา มีจำนวนแรงงานที่ทำงานในสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ยประมาณ 5 คน มีสมาชิกภายในครอบครัวเฉลี่ยประมาณ 5 คน ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดมีลักษณะการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง มีพื้นที่ถือครองในการทำการเกษตรเฉลี่ยประมาณ 33 ไร่ต่อครัวเรือน มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ยจำนวน 27 ไร่ต่อครัวเรือน มีรายได้ต่อครัวเรือนจากการปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ยจำนวน 119,653 บาทต่อปี ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ใช้เงินทุนจากการกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีประสบการณ์ในการปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ยประมาณ 8 ปี เข้ารับการฝึกอบรมเฉลี่ย 3 ครั้งต่อปี มีพื้นที่สวนปาล์มน้ำมันห่างจากโรง

สกัดปาล์มน้ำมันเป็นระยะทางเฉลี่ย 14.52 กิโลเมตร ซึ่งผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางการเกษตร แต่เคยติดต่อพูดคุยกับเพื่อนเกษตรกรที่ปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่อื่น ส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกปาล์มน้ำมันจากวารสาร/นิตยสารเกี่ยวกับการเกษตร มีวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการปลูกปาล์มน้ำมันเป็นของตนเองทั้งหมด โดยจะปลูกปาล์มน้ำมันพันธุ์เทเนอร่ามากที่สุด ซึ่งแหล่งเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ปลูกจะใช้พันธุ์ปาล์มน้ำมันจากบริษัทเอกชนหรือหน่วยงานราชการ

ผลการศึกษาความเชื่อถือในตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความเชื่อถือในตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรโดยรวมในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาการใช้เทคโนโลยีในสวนปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตแล้วของเกษตรกร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จะนำเทคโนโลยีทุก ๆ ด้านไปใช้ในระดับมาก โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการนำเทคโนโลยีไปใช้ในระดับมากในด้านการคัดเลือกพันธุ์ที่ใช้ปลูก ด้านการบำรุงรักษาหลังการเก็บเกี่ยว ด้านการปลูกปาล์มน้ำมัน และด้านการป้องกันและกำจัดโรคและแมลง ตามลำดับ

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีในสวนปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตแล้วของเกษตรกร พบว่า ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และภาวะเกษตร ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการใช้เทคโนโลยีในสวนปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตแล้วในด้าน จำนวนพื้นที่ปลูก จำนวนแรงงานในครัวเรือน รายได้จากการปลูกปาล์มน้ำมัน ประสบการณ์ในการปลูกปาล์มน้ำมัน ประสบการณ์ในการฝึกอบรม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม การรับข่าวสารจากวิทยุ โทรทัศน์ วารสาร/นิตยสารเกี่ยวกับการเกษตรและเอกสารเผยแพร่ทางการเกษตร ระยะทางจากสวนปาล์มน้ำมันถึงโรงงานสกัดปาล์มน้ำมัน และความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือการผลิต

ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีในสวนปาล์มน้ำมัน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการดูแลรักษา มีปัญหาในการคัดเลือกพันธุ์ที่ใช้ปลูก และมีปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมดินและการปลูก

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรยังมีการใช้เทคโนโลยีในระดับปานกลาง ด้านการวางแผนการปลูก การเตรียมพื้นที่ การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวผลผลิต ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากปัญหาด้านเงินทุนและจำนวนแรงงานที่มีน้อย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการปรับปรุงรูปแบบหรือวิธีการดำเนินการในกิจกรรมดังกล่าว เพื่อที่จะช่วยลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพของจำนวนแรงงานที่ใช้ ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรยอมรับและปฏิบัติตามเทคโนโลยีการปลูกปาล์มน้ำมันมากยิ่งขึ้น

ABSTRACT

Abstract of the thesis submitted to the Graduate School of Project Maejo University in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Science in Agricultural Extension

TECHNOLOGY APPLICATION TO YIELDING OIL PALM BY SMALL FARMERS IN TRANG PROVINCE

By

PATIPUN NA PHATTHALUNG

October 2003

Chairman: Assistant Professor Dr. Boonsom Waraaegsiri

Department / Faculty: Department of Agricultural Extension, Faculty of Agricultural Business

This research on was aimed to study 1) technology application to yielding oil palm by small farmers in Trang province; 2) factors related to their technology application; and 3) problems and obstacles encountered by small farmers in Trang province while applying technology to yielding oil palm. The data was collected by means of questionnairse and interview schedules from 291 samples of small farmers planting oil plam tree and analyzed by using the SPSS for Windows.

The results on personal and socio-economic characteristics of the farmers showed that the majority of them were male, 48 years old on average and had completed a primary school. Their average farm labor was 5 persons per household, like an average number of family members. All farmers owned an average farming area of 33 rai of which 27 rai were devoted to oil palm trees. They had an average annual income of 119,653 baht and most of their farm investment came from the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. Their experience in growing oil palm averaged 8 years and they attended training at an average of 3 times per year. Their oil palm plantation were located at an average distance of 14.52 km from the oil

processing factory. Most farmers indicated that they had never contacted any agricultural officer but had contacts had discussions with other oil palm farmers in other areas. They usually obtained oil palm farming-related news and agricultural information from magazines and farming journals. Most of them had their own farming tools and equipment and preferred to plant Tenera species of oil palm. They obtained oil palm seeds either from private companies or from government agencies.

The farmers were found to have a moderate level of confidence in agricultural extension officers (average score of 2.81).

Further results indicated that most farmers applied all aspects of technology to yielding oil palm at a high level especially plant species selection, postharvest practices, crop planting, and pest and disease prevention.

It was also found that the farmers' personal, socio-economic and agricultural characteristics were significantly cor related with the level of technology application to yielding oil palm in the following aspects : planting area, family labor, farm income, farming experience, training experience, contact with agricultural extension officers, access to agricultural information from radio, television, magazines and journals, distance between plantations and the oil factory, and preparedness of farm tools and equipment.

The majority of the encountered problems of maintenance of yielding trees, selection of plant species, and soil preparation and planting.

The farmers were also found to apply some aspects of technology at a moderate level i.e. planning, land preparation, maintenance and harvesting. These may have been due to limited capital investment and farm labor. So, relevant agencies should modify those aspects of technology to reduce investment cost and to increase of farm labor so that the farmers will apply technology to their oil palm plantations at a higher level.